OVER FOSSIELE BULIMULUS RIISEI (PFEIFFER) VAN ST. CROIX, VIRGIN ISLANDS, WEST INDIË

door

A.S.H. Breure

Recentelijk werd een revisie van de West Indische Bulimulus-soorten gepubliceerd (Breure, 1974). Een van de problemen die zich daarbij voordeden was het voorkomen van twee vormen in het materiaal van Bulimulus (B.) riisei (Pfeiffer, 1855). Voor een beschrijving van beide vormen met bijbehorende discussie verwijs ik naar bovengenoemde revisie (o.c.: 39, tekstfig. 81-94, pl. 1 fig. 7-13, pl. 3 fig. 15-17, pl. 6 fig. 3-4).

Bulimulus riisei werd door L. Pfeiffer als subfossiel beschreven van de plantage "La Grange" op St. Croix. Altena (1965) geeft als definitie van subfossiel: "Overblijfselen van, of sporen nagelaten door, Recente organismen die de indruk maken fossiel te zijn door hun conserveringstoestand". Hoewel Altena zelf schrijft "pogingen om de definities [van fossiel en subfossiel, Br.] geheel of gedeeltelijk te baseren op de conserveringstoestand leidt tot absurditeiten", gaat bovenstaande definitie van subfossiel daar óók mank aan. Het lijkt me daarom beter de term subfossiel niet te gebruiken, temeer daar het onderscheid tussen fossiel-subfossiel en subfossiel-recent de zaak onnodig compliceert. De definitie van fossiel kan dan zijn: "Overblijfselen van, of sporen nagelaten door, organismen die leefden voordat het Recente tijdperk begon. Deze overblijfselen of sporen moeten als zodanig door hun vorm herkenbaar zijn" (Altena, l.c.). Als het Recente tijdperk merk ik het Holoceen aan.

Zowel Riise (1857) als Seaman (zie Jacobson, 1968) nemen aan dat verscheidene soorten op St. Croix zijn uitgestorven door toedoen van de mens. Speciaal het afbranden van bos om er suikerriet-

plantages te kunnen vestigen zou een belangrijke oorzaak geweest zijn. Hoewel ik de invloed van de mens beslist niet wil onderschatten, speciaal waar het relatief kleine populaties betreft, vraag ik mij toch af of het voorkomen van de beide vormen van Bulimulus riisei op deze wijze geheel verklaard kan worden. In de eerste plaats wil ik erop wijzen dat Bulimulus-soorten normaliter voorkomen in open, vaak xerofytische vegetaties, meestal in struiken. De enige soort voor zover gegevens over de ecologie bekend zijn, die uitsluitend in bos voorkomt is Bulimulus araozi Weyrauch (in de omgeving van Tingo Maria, Peru). Bovendien is mij uit veldwaarnemingen in Mexico en Zuid-Amerika gebleken dat (zelfs regelmatig) afbranden van de vegetatie niet een absoluut vernietigend effect op de malacofauna hoeft te hebben.

G.A. Seaman, bioloog van de Pittman-Robertson Wildlife Restoration op St. Croix, was zo vriendelijk mij enige informatie te verschaffen over de vindplaatsen van fossiele exemplaren van Bulimulus riisei. Zoals ik reeds veronderstelde (Breure, 1974:41) blijkt dat deze fossielen "are generally found below the surface" en "confined to the Miocene marls of which most of the south and central portions of St. Croix are composed" (Seaman, brief d.d. 2.II.1973). Deze Miocene mergels worden door Weyl (1966) "Kingshill-Mergel" genoemd en als Oligo-Mioceen gedateerd. Ze zijn wijd verspreid over het eiland (zie plaat 1, fig. 1). Enige vindplaatsen van fossiele exemplaren van Bulimulus riisei worden in fig. 2-6, pl. 2-4 getoond. Deze foto's werden door de heer Seaman gemaakt, die ik hierbij nogmaals mijn dank betuig voor zijn vriendelijke medewerking.

Hoewel ik met het bovenstaande niet de pretentie heb het laatste woord over dit probleem te zeggen, leek het mij toch zinvol deze informatie hier te publiceren. Het verzamelen van meer gegevens over de "recente" vorm zou waarschijnlijk tot een beter begrip van de werkelijke situatie kunnen leiden.

Literatuur:

Altena, C.O. van Regteren, 1965. On the definition of fossil and subfossil. Basteria 29: 80-81.

Breure, A.S.H., 1974. Caribbean land molluscs: Bulimulidae. I. Bulimulus. Stud. Fauna Curaçao 45: 1-80.

Jacobson, M.K., 1968. The land Mollusca of St. Croix, Virgin Islands. Sterkiana 32: 18-28.

Riise, A.H., 1857. Om nogle uddode landsnegle fra St. Croix. Skandinaviske Naturforskermode 7: 205-206 (teste Jacobson).

Weyl, R., 1966. Geologie der Antillen: i-viii, 1-410. Berlijn.